

Mördarne Hjert och Tector.

Deras dom och afrättning.

Mord å öppen landsväg.

4 september 1874.

Enligt hvad kon:s befädd först på enskild väg och därefter genom rapporter från vederbörande länsman inhemtat, hafva kl. vid pass 12 på natten till den 1 innevarande månad en vid Oxelösund—Flen—Vestmanlands jernvägsanläggning anställd ingenjör, vid namn Upmark, och en honom följaktig körsvan, under färd i vagn mellan Sparreholms jernvägsstation och Eskilstuna, blifvit på ungefär en half mils afstånd norr om Malmköping invid en öfver landsvägen anbragt, då tillsluten, grind försåtligt öfverfallna med gevärsskott af några på ena sidan om vägen gömda personer, dervid kusken dödats på stället och Upmark af två skott sårats med den påföljd, att han, efter att ha blifvit afförd till en i närheten af landsvägen belägen by, benämnd Nafversta, och der erhållit läkarevård, sistlidne gårdag kl. 4 e. m. aflidit.

Arrestering.

6 november 1874.

Stockholms djerfvaste tjuvar, nemligen förre artilleristen Gustaf Adolf Eriksson Hjert och förre mureriarbetaren Konrad Pettersson Lundqvist Tector, äfven de s. k. Gotlandstjuvarne infångades i går af detektiva polisen i Stockholm. Gripandet var förenadt med fara för polispersonalen och den förtjenar erkännande från allmänhetens sida.

Civilingenjör Upmarks mördare upptäckta.

29 november 1874.

Då vi första gången omnämnde förre straffångarne Hjerts och Tectors gripande, meddelade vi i sammanhang dermed att antydan gjorts hos polisen derom, att Hjert och Tector möjligen kunde hafva föröfvat eller åtminstone varit delaktiga i mordet å civilingenjören Upmark och dennes körsvan August Larsson.

Dessa nekade först hårdnackat, men slutligen ve knade deras hårda sinnen och de bekände båda, att de ensamma natten till den 1 september med begagnandet af skjutvapen föröfvat mordet å Upmark och Larsson, i tro att det åkdon, hvori dessa färdades, var postdiligen.

digerna och gick vid sin själasörjares sida med säkra steg, nedsänkt blick och hopknäppta händer uppför bryggan till schavotten dit skarprättaren förut begifvit sig. På ett par stegs afstånd från stupstocken stannade presten. Hjert följde exemplet och lade sig ned på sina knän alltjemt med händerna sammanknäppta till bön. Någon synnerlig rörelse kunde icke hos honom förmärkas. Derefter läste predikanten en bön och lade sin hand på den lifdömdes skuldra. Det var signalen till den blodiga aktens början. Hjert reste sig upp utan synbar ansträngning och aftog hatten, som han lade på schavotten. Under det att han uppknäppte ytterrocken, lät han sin blick då och då sväfvä ut öfver folkmassan. Äfven ytterrocken lade han bredvid sig å schavotten liksom den inre rocken och västen. Derpå aftog han sin hvita halsduk, uppknäppte skjortan och nedvek densamma mycket omsorgsfullt. Sedan denna afklädning försiggått utan någon annan persons biträde, tog Hjert sin själasörjare i famnen och kysste honom, lade sig derefter åter ned på schavotten, inpassade hakan i stupstockens urholkning och utsträckte benen, så att kroppen blef liggande i fullkomligt rak ställning. Ögonbindel hade delinqventen undanbedt sig.

Knappt hade Hjert hunnit att placera sig, förrän skarprättaren skyndade fram, fattade sin under ett par granqvistar dolda bila och skilde med ett enda kraftigt och väl riktadt hugg hufvudet fullständigt från kroppen, så att det rullade ned på schavotten. En tjock ström af blod sprutade fram ur de afhugna ådrorna, och ögonblicket derefter rusade ur folkmassan personer, försedda med glas och skedar för att upphemta blod. En eller annan lyckades, men kronobetjeningen dref de flesta tillbaka.

Dagens Nyheter.

Tectors afrättning.

8 maj 1876.

En mil från Visby stad ligger Stenkumla backe alldeles invid kyrkan af samma namn.

Fyrahundra bönder voro uppådade att bilda spetsgård. De flesta hade infunnit sig. Med hvilka känslor behöfver jag ej beskrifva.

Redan vid sextiden samlade sig åtskilliga nyfikna. Dessas antal var dock ej större än att det klockan sju, uppådet inberäknadt, uppgick till endast mellan 7 å 800 personer. Klockan en quart öfver sex uppläses dödsdomen och spetsgården formaras. Denna är omkring 150 alnar i längd men endast nära 50 i bredd. Marken är stenig och ofruktbar. Sparsamt sticka grässtråen upp mellan stenarne, och sommartiden är den största prydningen den torra »Kattfotsblomman». I fonden ligger Stenkumla kyrka och mot norr en liten talldunge. För övrigt ligger slätten rundtomkring. I skogsdungen ses vid pass 30 å 40 åkdon, der kvinnorna

Gustaf Adolf Eriksson Hjert.

Domen.

12 maj 1875.

Hjert och Tector undergingo i förra veckan ransakning å Visby cellfängelse och dömdes för de å Gotland begångna stölderna att undergå 10 års straffarbete. Tector dömdes derjemte att för delaktighet i mordet å Upmark och hans körsvan i ena bot mista lifvet.

Juli 1875

Hjert dömdes att för tredje resans stöld, förenad med inbrott, undergå 10 års straffarbete och vara medborgerligt förtroende förlustig i 10 år derutöfver, samt att för delaktighet i mordet å ingenjör Upmark och hans körsvan mista lifvet medelst halshuggning.

Hjerts och Tectors afrättningar.

Hjerts afrättning.

18 maj 1876.

I går klockan half tre på morgonen affördes mördaren Hjert med extratåg från Stockholm till Sparreholm, hvarifrån han vidare befordrades med skjuts till den omkring tre kvarts mil från Malmköping belägna afrättnings-platsen Lidamon, der hans hufvud föll några minuter efter klockan sju.

Då extratåget strax efter klockan fem anlände till Sparreholm, var redan en betydlig människomassa, nästan uteslutande bestående af allmoge, samlad å afrättningsplatsen. Under hela nattens lopp hade nemligen spridda skaror af män, qvinnor och barn från omnejden synts ställa sina steg till skådeplatsen för den blodiga akten. Å denna plats, hvilken tillhör egendomen Fräken-torps egor, hade en schavott, 12 fot bred och 14 fot lång samt 2 fots höjd öfver marken, blifvit uppförd af bräder och sparrar. Upp till denna estrad ledde en svagt sluttande brygga, likaledes af bräder. Öfvanpå schavotten låg en liten träkubb, höljd af friska granqvistar och försedd med urholkningar för delinqventens haka och axlar; det var stupstocken.

Några minuter före klockan sju hördes ett sorl bland den församlade menigheten: »der kommer han!» En djup tystnad inträdde bland de församlade, då vagnen körde in på den inhägnade platsen. Hjerts utseende var, om man fränsar den kalla, nästan hänande blicken, icke obehagligt. Något karakteristiskt hade det dock ej. Pannan var af medelmåttlig höjd och håret ljusbrunt; ett par små färglösa mustascher dolde icke fullständigt de tunna läpparne; munnen hade ett beslutsamt, energiskt uttryck. Fången var ganska snyggt klädd. Öfverrocken, liksom den mjuka filt-hatten, var oklanderlig; af den hvita halsduken och de svarta permissionerna skulle man kunnat tro att han ämnat sig till en vida gladare fest.

Sedan åkdonet stannat samt predikanten och fänggevaldigen stigit ned, gingo de sistnämnda fram till Hjert och upplöste jernblacken. Efter att sålunda hafva blifvit fri från sina bojor steg den lifdömda ur åkdonet, såsom det tycktes, med mycken säkerhet och lätthet. Han tog derefter ett kort afsked af geval-

Konrad Pettersson Lundqvist Tector.

stå vid hästarne. De gå ej fram att öfvervara det hemiska skådespelet. Och vare det Gotlandsqvinnans heder!

En quart före sju stannade droskan med dödsfången på denna sidan talldungen.

Tector är af medelhöjd, slank och spenslig, dragen äro magra, nära nog skarpa, men de uttrycka nästan barnslig enfald, om ej rent af idiotisk beskedlighet. Tector begär penna och papper och skrifver till fängelsedirektören, löjtnant Mühlenfels, och dennes familj. När han skrifvit färdigt brevet faller pennan ur hans hand, han fattar åter den lilla bukkett af blå och hvita hyacinter som den menniskoälskande direktören stuckit i hans hand vid affärden från fängelset.

Han hjälpes ur droskan, och ledd af två personer stapplar han fram till och genom spetsgården. I dess midt har man beströdt en fläck

med sandblandad sågspån och midt på denna fläck ligger stupstocken, der hans hufvud skall falla. Denna stupstock består af en ungefär 2 fots lång träbit, groft tillyxad i halfklotsform, men utan den sedvanliga urholkningen för halsen. Med vacklande steg föres fången fram vidpass 50 alnar inom spetsgården, som ännu skilja honom från stupstocken. Hvad läses i hans ansigte? Det vet ingen. Men gången och hela hans sätt antyder att döden redan med fast hand gripit om hans lifs hjertrötter. Utan ett ord af motsägelse, utan en rörelse af motstånd lägges den lifdömda på marken, konvulsiviskt knyta sig hans händer om den lilla bukketten och halft medvetslöst smyger sig över hans läppar ett »Herre anamma min ande». Bödeln (Steinick från Wadstena) smyger sig fram på fångens högra sida. Han är civilklädd och bär öfverrock. Den blanka bila han hittills dolt bakom ryggen glänser i solskenet, den faller —

Ja, finge vi stanna här. Men, o fasa, den höjes ånyo, färgad af rykande människoblod och faller åter. . . starka karlar dåna, unga gråta, allmogemännen hålla för ögonen på sina qvinnliga släktingar. . . nu må väl allt vara slut. . . Nej, ännu en gång lyftes den bloddrypande yxan och först nu rullar hufvudet från kroppen, och fångens mössa, som han behållit på hufvudet, kastas flere fot från stupstocken.

Dagens Nyheter.

Hjerts afrättning. Den vid afrättningen närvarande till omkr. 1,500 personer uppskattade folkmassan uppförde sig lugnt och stillsamt, och det hela gjorde ett djupt allvarligt intryck, som blott stördes af den vidriga synen af människor, som rusade fram för att upphemta det rinnande blodet, hvilket folktron påstår kunna bota från fallandesjuka.

Södermanlands läns tidning.

Å mördaren Hjerts graf vid Malmköpings kyrkas norra port låg helt nyligen en blomsterbukett. Den hade ditlagts af hans fattiga mor, hvilken är bosatt i Kalmar län och gått den långa vägen dit.